Ч. 34 (12.400). Львів, пятниця 14. лютого 1930. Ryczałt opłaty zapłacono ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чверьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-28.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Шляхом морських амбіцій Польщі.

(Від „легенди Балтику“ до заморських кольоній.)

III.

Шлях морських амбіцій Польщі не кінчається на тому, аби станути в рядах активних морських держав та здобути собі в опінії світа признання леґальности того факту. Її амбіції йдуть дальше. Спираючись на двох арґументах: *популяційному* (на тому, що річно відпливає з Польщі 150.000 осіб, шукаючи хліба на еміґрації, а природний приріст населення виносить 425.000) і на *господарському* (імпорт кольоніяльних товарів досягає 33 проц. загального її імпорту) — Польща щораз голосніше висуває претенсії до власних кольоній. Користаючи з того, що в 1931 р. Ліґа Націй має переглянути справу мандатів бувших німецьких заморських кольоній, Польща поруч з повищими двома арґументами висуває ще й те, що 9 проц. з б. нім. територій увійшло в склад державних земель Польщі і це — мовляв — управнює її домагатись приділу відповідної частини нім. кольоніяльних теренів.

Уже в 1928 р. „Ліґа Морска і Жечна“ визнала цю справу актуальною і важною та повела в тому напрямі пропаґанду в краю і за кордоном. У нутрі самої орґанізації покликано окрему секцію, т. зв. „Звойонзек Піонеруф Кольоніяльних“, якого пресовим орґаном є додаток до „Можа“ під назвою „Піонер Кольоніяльни“. Цей додаток щомісяця обговорює широко і доказує необхідність для Польщі дістати заморські кольонії на власність. У найближчому часі плянується покликати до життя окремий всегромадський „комітет боротьби за кольонії“, якого завданням буде — як подає згаданий „Піон. К.“ у грудневому числі „Можа“ — „приготовити ґрунт, конечний для практичного зреалізування кольоніяльних кличів і виконання усіх вступних робіт, звязаних із цією реалізацією“.

IV.

Проблема ця моглаб нас остільки цікавити, оскільки її позитивна розвязка зменшилаб кольонізаційний похід польського елементу на нашу національну територію. Та на це мала надія. Польща від своєї „історичної місії на сході“ не відкажеться так легко, хоч — до речі — може більш доцільно булоб для неї зуживати цю енерґію на загрожених позиціях „західних кресів“.

Ось хочби саме те оспорюване Поморя. Згідно зі статистичними даними з р. 1927, є там 11.2 проц. німців, а землі вони мають по катастральним даним з тогож самого року аж 43.2 проц. А до того стан їхнього посідання постійно зростає, бо — як читали ми на днях в „Курєрі Познаньському“ (ч. 28) — уже в роках 1925-28 перейшло на Поморю з польських рук у руки німецькі 422 обєктів, у тому 326 рільних господарств загального простору 4.000 гектарів. Ті німецьк. руки — як подає та сама газета — це німці-кольоністи з Волині і Поділля, яких стягає на Поморя якась „невідома сила“...

Чи застановляються над тим польськ. уррапатріоти, які всякими засобами борються за те, аби Волинь — як сказав м. н. Юзефський — не стала четвертим воєвідством „Малопольщі“? Чи важко відгадати, що ця „невідома сила“ — це добре відома і полякам місцина дуріжка, яка пхає їх на схід і сприяє операційному плянові західних сусідів?

V.

Одначе вернім до кольоній.

Польща мандатаром бувших німецьких кольоній...

Ми ледви заінтересовані в тому, чи виграють їх, чи не виграють їх поляки на льотерії в найближчому році. Але міркувати на ту тему нам можна. І в тих міркуваннях чогось насуваються ріжні спогади й факти, які туманами окутують світлі перспективи Польщі як майбутньої метрополії кольоній.

Пригадується тут крах із експльоатацією спиртового монополю в Туреччині, банкроцтво і її ліквідацію з великими втратами, як теж невдачі з концесією товарових складів вздовж анатолійсько-багдадської залізниці. Пригадується і ввесь адміністраційний кошмар на наших бідних „кресах“, але хочемо бути зовсім обєктивні, проганяємо їх і нагадуємо собі цитат з недавно прочитаної реґіональної монографії про кашубів*), про тих самих кашубів, які — як говорить автор — повитали Польщу в 1920 р. з ентузіязмом.

„Одначе пізніше — каже цитат дослівно — невідповідний добір урядовців, їхня сухість і їхній формалізм, введення методи проволікання при полагоджуванні справ, невміння, а часто брак бажання вжитися в місцеві потреби і в психольоґію місцевих людей — викликали повне розчарування“. А з дальшої частини цитованої праці довідуємося, що те розчарування стало прекрасним ґрунтом для розросту ґерманофільських тенденцій серед кашубів...

І чогось тиснуться питання: Які тенденції появилисяб серед африканських дикунів, колиб вони закоштували польської адміністрації, коли навіть такі „герцпінклі“, як кашуби, бунтуються проти неї, ґравітуючи до давніх господарів-німців? А що, якби так повторився крах у кольоніях, подібно, як це було в Туреччині при першому і досі останньому орґанізаційному розмахові поляків?

Та зрештою, яке нам до того діло?

Silesianus.

*) Я. Курнатовскі: „Кашубі“, час. „Саморжонд Мейскі“ 1929, кн. 4, ст. 249.

Спростовання помилок: В першій части цієї статті, в першому відступі, вложено помилково, що довжина польського морського берега виносить 635 км. Має бути: 35 км.

Сумерк Імперії.

(Від нашого кореспондента.)

Париж 8. лютого 1930.

I.

Коротко перед фльотовою конференцією в Льондоні консервативний попередник Мекдональда, Болдвин, проголосив у глясґівському університеті (в якому він є ректором) виклад надиханий глибокою сумовитістю. Голова консервативної партії завсіди звертав на себе увагу своїм нахилом до деякого вагання, яким зрештою часто докоряли йому його сопартійники. Часто виявляв він певну недостачу твердости в ділах, рішучости в намірах. Можливо, що джерело його хитань є у тому, що він занадто часто бачив справи з усіх боків. Його виклад у Глясґові виявлює підставу його думки.

Підстава ця сплетена з несупокою і з остраху за майбутність Британської Імперії. Прихід демократії, який за кілька років, тобто з погляду історії наче через одну ніч, пронизав усе англійське життя, глибоко й основно перемінив Анґлію. Правда досі скрізь повторюють, що Анґлія — країна, яка найменше з усіх змінється і в якій традиції зберігаються найдовше, одначе це тільки полуда. Сьогоднішня Анґлія так само мало похожа на Анґлію королевої Вікторії, як Вікторіянська Анґлія мало подобала на Анґлію Єлисавети.

II.

Болдвин бачить, очевидно, й такі ріжниці, на які ми мало звертаємо уваги. Напр. істнування Вільної Держави Ірляндії не позволяє вже вживати старої назви „Зединеного Королівства“. Одначе навіть не це найдужче бентежить Болдвина, тай не сам собою тільки факт, що робоча партія править тепер Анґлією, тай що давній британський парляментаризм перетворився з аристократичного у демократичний. Безмірно більше бентежить його і застрашує обставина, що демократичні засади розповсюднилися по всій землі і сталися надбанням усіх рас, навіть небілих, смаглих.

Наче Карло Великий, котрий плакав, бачучи здалека перепливаючих байдаками північних варварів, і передбачуючи, що сини його не зможуть їх далі спинювати, так Болдвин малює перед своїми студентами мрячну будуччину Імперії: британська демократія, із своїми засадами рівних прав, не може опертися „заливному підемови смаглявих народів“ — адже народи ці в свою чергу підносять основну засаду демократії, засаду самоозначення...

III.

Під династією Антоніїв, викладав далі Болдвин своїм слухачам у Глясґові, Римська Імперія видавалася сучасникам вічною. Вона блестіла на людському видноkрузі наче єдина гривка й тверда точка. А проте ми знаємо, що вже тоді Рим. Імперія несла в собі самій причини свого занепаду, складники свого розкладу. А коли вона лягла, вона потягла за собою ввесь світ у хаос.

Нема сумніву, що Британський Мир, **pax britannica,** держить під ладом і в обсязі західної культури дуже велику частину людства. Зосібна думає Болдвин про Індії, і правда його. Та на чому основана і чим держиться ця Британська Імперія, якої благодати людство щойно тоді вмітиме оцінити, коли вона заникне? Не на чому іншому, як на англійській морській потузі. І тут думка несе Болдвина до тої морської конференції, яка тепер радить у Льондоні і яка — щоб і не казати, а — означуватиме кінець морській самовладі Великої Британії.

Доля французької кольоніяльної імперії тісно звязана з долею Британської Імперії. Вони, правда, творилися у боротьбі між собою, одна проти одної, але вони разом будуть тривати і — загинуть разом.

IV.

Коли вже мова про попереднього англійського премієра Болдвина і з нагоди його університетського викладу, то не від річи буде, думаємо, пригадати кілька подробиць про духову формацію тої політичної еліти, до якої він належить і яка аж до останніх часів, майже без вимку, правила найбільшою світовою Імперією, нею ж сотвореною і зорганізованою її незрівнаним державним хистом і політичним досвідом.

Духова формація цієї британської еліти, славної своїм політичним реалізмом, не мала так сказатиб нічого спільного з тою породою умового виховання, яку ми звичайно називаємо „реалістичною“, тобто добутою з реальних шкіл середних і технічних високих шкіл. Бритійські реалісти політичні були можна сказати всі — вихованками клясичних ґімназій і клясичних університетів, у яких клясичні, греко-римські студії виповняли розмірно значно більше часу і розтягалися значно глибше в мовно-граматичну й літературно-історичну матерію, ніж напр. відповідні школи наші. Хто з наших — континентальних — „інтеліґентів“, а зосібна послів, може більше-менше свобідно читати латинські й грецькі тексти? Тимчасом десятки британських премієрів аж до великої війни, а почасти й потім, так приставали з латинськими й грецькими авторами (в ориґіналах, розуміється), як ми напр. пристаємо з „Ділом“ і „Словом Польским“ (чи чимось в роді останньої ґазети); декотрі з них бували просто ученими дослідниками клясичної старовини і черпали з неї не тільки розраду в буденних турботах і кристальну життєву мудрість, а й найкращі зразки мудрости державної, політичної.

V.

Великим любителем клясичної культури — та й ще попри те повним буйної уяви повістярем — був творець англьо-індійської Імперії Дізраелі. Славним на весь світ дослідником Гомера був його ліберальний противник Гледстон. Шукав у латинських письменників розради після свого упадку під ударами Льойд-Джорджівської політики старий оксфордець Асквіт, котрий читав латинські тексти рівно свобідно як тексти англійські. А дуже ціненим ученим латиністом, відомим у цьому характері також серед неанглійського ученого світа, є Болдвин.

Єдиним виїмком із цього правила: високої клясичної освічености чільних британських політиків, був Льойд Джордж. Його щирий виклик у парляменті підчас спору за приналежність Тешена осягнув щось в роді світової слави:

— Тешен! Що таке Тешен? Хто з нас і коли чув про якийсь Тешен? — чванився британський уэлієць — один з тих чотирьох громодержців, які в той сумний час рішали про долю не тільки одного міста Тешена, а й про великі краї та народи, як ось наш, до яких не мали вони ніякого відношення і про яких істнування вони ще вчора не знали.

Цей Льойд-Джорджівський „Тешен" став притчою во язицїх, і не забуду того відруху сорому і досади, з яким один з перших англійських публіцистів відповів мені на мій натяк на годішнього премієра:

— Е, Льойд-Джордж, це-ж...

Я змовчав, знаючи як важко англійцеві сказати щось відемне про котрогось із своїх національних діячів — перед чужинцем: right or wrong, my country — „справедливо чи несправедливо, та це моя Батьківщина" Як прийшлось би тому англійцеві реагувати, якби він був почув запитання, яке мені був поставив п. Льойд-Джордж на Раді Чотирьох:

— Правда, ви українці („юкреніенс") магомеданці?

Нема сумніву, що як з погляду освічености, так і з погляду демагогії Льойд-Джордж означав кінець старої, висококультурної британської політичної еліти, і початок нової — інакшої.

VI.

Щоби покінчити з особою п. Болдвина, годі відмовити собі навести в цьому звязку — тай щоб наблизитися до розуміння духа і основ англійської (і взагалі т. зв. европейської) культури, вирівок із промови названого щойно першого британського міністра на „Річному Зїзді Клясичного Товариства" (8. січня 1926):

„Не даром воно так, що Західна Европа була викована на ковалі Риму. Хто коли зможе сказати, скільки ми довжні тим довгим рокам, в яких ми підлягали законови римському, карности римській, вірі римській і мали щастя брати участь у житті великої імперії?

„Протягом чотирьох перших століть нашої ери римська думка і римський спосіб життя накинулися нашому острову і вповні тут засвоїлися...

„...Ніколи не вільно забувати, що ми, европейці Заходу, ми були в історичних часах членами великої імперії, та що ми маємо всі, дарма, що в ріжних степенях, ту саму мову, те саме право, ту саму традицію".

Кілько то разів пригадали ми собі в останніх часах цю дефініцію західньо-европейської, тобто просто европейської par excellence духової формації й культури! І з якою сумовитою резигнацією думали про слабкі звязки нашої Батьківщини з нею! **В. П.**

Наслідування старих зразків.

Промова посла М. Струтинського, виголошена на пленарному засіданні сойму в дні 7. лютого ц. р. підчас дебати над бюджетом міністерства освіти й віроісповідань.

(Продовження.)

Залишаю на боці таку справу, як суперечність закону з 31. липня 1924 р. з польською паперовою конституцією, з законами польської законодатної установи, зі зобовязання Польщі за міжнародній арені і врешті зі здоровим розумом. Все це з боку Українського Клюбу обговорено вже чи в соймі, чи в сенаті. Перейду до головної точки промови, до політики міністерства освіти за часів моральної санації. Новими методами ведеться дальше роботу, започатковання ендецією. Головним чином залишилися на своїх становищах і ті самі люди, що несуть відповідальність за дотеперішні „подвиги" у відношенні до українського шкільництва. Якщо тут і там прийшла яка нова людина, „засимілювалася" у специфічній атмосфері східньо-галицького польського елементу. Нічого не змінилося. Бож ніяка це зміна, коли східньо-галицька бюрократія перемалювалася на санаційно. Для точности: є деяка зміна... Настала мода на т. зв. свята народові, чи якто воно модно тепер називається „паньствові". Та це в Галичині ніяка новість. Знаємо її з часів австрійських. Тоді навіть повстав з тієї нагоди термінус технікус „тромтадрація", як популярно називано вшехполяків. Тепер ці свята дуже часто дають нагоду до легкого здобування патріотичних острогів. З повним натиском мушу зазначити, що у всіх випадках у Галичині, які мали місце в середніх школах на тлі провокації національних почувань української молоді, ані разу місцеві шкільні чинники до реакції молоді не підійшли зі становища педагогічного. Мимохіть насувається епізод у гімназії в Кельцях перед 40-літами, про який Станислав Кошутський у своїх споминах пише:

„І отворивши ніж, вбиваю його в живіт царя всеросійського, короля польського і великого князя Фінляндії та тягну на діл, вздовж сподень монарха. Ніж складаю і спокійно виходимо. Історія мовчить про те, чи директор Лавровський плакав, побачивши порізаний образ, чи ні, але в цьому випадку повівся як джентельмен, тобто з цілою дискрецією, без всякого розголосу казав образ направити і замалювати так, що і сліду не стало з „образи" маєстату".

Та про це мимоходом. Ліквідація українського шкільництва під санаційною владою відбувається дальше. Робиться це м. ін. при помочі т. зв. комасації шкіл. Сидить собі у Львівській Кураторії такий пан, про якого кажуть, що є інжиніром без іспиту (значить, має ідеальні кваліфікації на візитатора!) і при помочі циркля вирішує, котрі школи мають бути скомасовані. Не його річю цікавитися такими справами, як комунікаційні і матеріяльні трудноші, бож від того є чейже економісти. Той пан, мимоходом кажучи, має ідеальні дані до виконування функцій візитатора саме у Львові: не любить кандидатів учительського звання гр.-кат. походження.

Та головний засіб польонізації за часів санаційних це учитель поляк і відповідно спрепаровані шкільні підручники.

Один з попередників п. міністра Червінського говорив нам з цієї трибуни, що українське населення не нарікає на теперішній стан на полі шкільництва, бо не протестує і до найвищих властей не рекурсує проти оречень Кураторії в справі мови навчання. Правда, масово цього населення не робить. А це тому, що зовсім стратило віру в істнування права в Польщі. Плебісцит з 1925 р., в якому українське населення взяло масову участь, пошахровано. Про надужиття, яких допускалися органи влади, багато писалося в українській пресі, говорено про них з цієї трибуни. Одначе не знаємо ані одного випадку, щоби виновників потягнено до відповідальности. А чейже розходилося тут не про будь яку дрібницю, а про топтання обовязуючих законів! Відомі є випадки, що небіщики і прямо фікційні особи брали участь у голосуванні за польською мовою навчання. В рогатинськім повіті мав місце випадок, що небіщик зперед 20 літ встав з гробу, щоби віддати голос за польською школою. З коаліцією ріжних органів влади з небіщиками і поляками, що не вродилися, а всеж жадають польської школи, українське населення, розуміється, не буде боротися леґальним шляхом. Воно в 1928 р. ще раз повторило плебісцит, тут і там, для проби. Надужиття повторилися. Український селянин сказав собі, що з упадком Австрії щезло право, за яке він навчився в Австрії боротися в леґальній дорозі аж до найвищих інстанцій. І чекає. Чекає на дальший розвиток випадків. Чекає і обсервує, не маючи ніяких ілюзій. П. премієр Бартель у медових місяцях моральної санації

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ. 3)

З НОВИХ КНИЖОК.

2. „Роксоляна" О. Назарука.

Психольоґічною помилкою у „Роксоляні" є те, що автор начиняє свою героїню надто часто своїми поглядами і своїм світоглядом, а навіть дає їй дар „розуміти" складні психольоґічні переживання й передбачувати події. Можемо вірити в інтеліґенцію нашої землячки, яка зуміла зорієнтуватись у новім середовищі, коли полонила серце султана, але не можемо повірити в таку проникливість: „Розуміла, що тепер розіграється гра, яка вирішить те, чи вона лишиться невольницею, чи стане наймогутнішою царицею світа". Або: „І бачила вже перед собою круту стежку думки (!), якою мала йти душа її, тягнена двома силами"".

Навіть О. Назарук, якби був 10 літ тому передбачив два протилежні шляхи, між якими буде вибирати у своїх ідеях, то й він, з усією своєю ерудицією, не міг би був передбачити тої крутої стежини, якою пішла його думка!

Дивно вражає в „Роксоляні", що намагання автора виідеалізувати її і світ її переживань, замісць дати доступ поезії, раціоналізує і заморожує її. Автор як моралсіт — не має сміливости дати волю своїй уяві. Уява мала би найбільше свободи у моментах чисто ліричних — та це саме моменти кохання. Як змальовувати їх у побожній книжці?

Коли автор каже Настусі після оглядин її турецькими жінками, чи вона невинна — мати у передшлюбну ніч сон про розмову з Матірю Божою, то єдине, у чому можемо згодитись з автором у такім моменті, те, що він називає його „дуже дивним сном". Безпосередньо після такого сну (без ознак мрії) йде така „антистрофа":

„А в серденьку Настусі вже грала така музика, що її головка забула про все... Забула й рідну матір в далекій країні. У її серденьку грала вже любов — страшну пісню, сильнішу від смерти. О, се не була вже ніжна й напів літоча любов до Стефана. Се була любов жінки, що так знайшла свій предмет (!) як знаходить туча шпиль гори, котрий освічує лискавками й бе перунами. Любов — любов — любов! Вона вже часом так кипить у нутрі, як лява у горі, хоч на склонах її ще все спокійне; Зеленіють полонини і синіють, мов очи тихі озера"...

І це заступає сам опис любови. У найбільше поетичних місцях глава врівається Таксамо врівається і вся повість. Автор замісць змалювати дальшу історію життя Роксоляни, начеркує її у діяльоґу, який вона веде з магомеданським дервішем. Цей дервіш ясновидючий і заповідає їй усе, що з нею трапиться.

Повість при всій вигадливости такого закінчення лишає враження хроніки. Сам автор неоднократно вважає доцільним давати в її тексті примітки: „автентичне". Автори історичних повістей, що вважали своїм святим обовязком перевірити кожну подробицю науковими даними, (нпр. Фльобер), ніколи *так* не впевняли читача щодо автентичности свого матеріялу.

„Роксоляна" писана дбайливо, з намаганням літературним, а все-ж є в ній чимало прогріхів проти мови а стиль не має живости. Якби О. Назарук був написав її своїм звичайним журналіст. стилем полеміста, вона була би цікавіша. І так не оминув він чисто-денникарських зворотів. Нпр.: „Оглядини були скінчені і то корисно для неї, бо оба її дотеперішні опікуни були очевидно задоволені". „Навіть сама дала їм раз щось на полонених". А ось фраза зовсім як з політичної „галицької" статті: „А тут закровавлася перед нею в невиразній імлі справа якогось ділання з означеним напрямом".

На всій повісти слідно зусилля накласти панцир на свій темперамент. Це не виходить їй на користь. Реалізм клав як постулят закування свого темпераменту в панцир, на те, щоби всю вражливість перенести в безособистий малюнок. Коли історичну повість перетикає моралісѣ невпинними особистими міркуваннями, тоді поруч них „безособисті" описи виходять блідо, як старі витерті кліші.

Читаєте нпр. „Бо дивна є душа людини: вона більше таємна від середини пущі і від морської глибини і від небесної безвісти. Бо незбагнутий Сотворитель тих див дав душі людини свобідну волю вибору між добром і злом, між вірністю і ломанням її. І тим зробив ту душу подібною до себе". Для недільної проповіді сільського пароха це могло би бути добре, а навіть виглядало би в ній і на поезію і на фільософію. Але хто зна, чи навіть учениця не пригадає собі, що чула вже це нераз від свого катехита.

При лектурі „Роксоляни" весь час вражає нас те, що автор то забуває про намір написати популярну повість і начиняє її ерудицією, добутою з ріжних джерел, то знову бачить у своїх читачах скромненьку отару білих овечок. Адже не для українських дівчат сяють перед кожною главою цитати в ріжних мовах, часто без зазначення, звідки вони взяті, так, немов би інтеліґентний читач повинен знати це сам. Є між ними цитати і зі славного „Рубаята" Омара Каями. Ось книга фільософії й поезії, що могла би піддати авторові „Роксоляни" той психічний настрій, яким жила султанка Хассеке Хуррем, з дому Лісовська, у новім світі.

Наші письменники не повинні завидувати О. Назарукові сюжету. Він сам бажає скромно: щоб та перша його спроба заохотила наших майбутніх письменників краще змалювати величню постать Роксоляни і її добу. Його повість справді заохочує написати історію цієї дивної жінки ще раз і то зовсім інакше.

———

заповів реформу „лекс Грабскі". Його обіцянка вже 3-ій рік набірає „Амтскрафт-у". Не дивуємося. Прецінь ухвала польського парляменту в справі українського університету терпеливо ожидає на свій десятилітній ювилей! Хто такими справами в Польщі журився би? Такі справи, як українське високе шкільництво може цікавити, скажім, чехів, мимо їх русофільських симпатій. У Польщі, в цій справі додержується вірности передвоєнному товаришові зброї у боротьбі з українським університетом у Львові — царському міністерству заграничних справ. Прем. Бартель у свойому останньому експозе запевняв тут, що т. зв. меншостева справа, коянсь мимо штучно заогнена, втратила тепер на своїй гостроті. А в публікації міністерства освіти з минулого року п. з. „Освіта і шкільництво в Польщі" пишеться, що українське населення теперішнім станом на полі шкільництва є зовсім вдоволене. Доказом вдоволення має бути те, що приватних українських народніх шкіл є тільки 31; мовляв, на основі цього можна думати, „що українське населення маючи заспокоєння своїх бажань у публичних школах, не бачить потреби удержувати приватні школи".

Панове, не дуріть себе тим, що збалканізований терен хвилево не куриться, що тільки від часу тут і там чуєте детонації. Цей спокій — спокій перед бурею. Широкі маси на цьому терені бачуть, як безправство поглиблюється, з запертим віддихом стежать, як воно з цього терену, на якому панощиться від літ, переливається вже буйними бурунами на етнографічні польські землі. (Голос: що це за поема?).

А чи українське населення інтересується справами виховання чергового покоління і чи вдоволене теперішнім станом на полі шкільництва, п. міністр може переконатися, постаравшись за точні інформації про поборювання з боку органів влади українського освітнього руху, а зокрема про поборювання т. зв. збірних лекцій, які довгі роки існували легально, а які розпочато безпощадно переслідувати саме за урядування п. міністра. І нехай п. міністр прийме до відома, що крім тих 31 приватних народніх шкіл, які згадується в згаданій публікації, українське суспільство утримує 10 прив. гімназій (більшости їх за часів п. міністра відібрано право прилюдности), 4 учительські семинарії, 7 фахових шкіл, кількадесять захоронок, кількадесять збірних лекцій; що до тих шкіл ходить понад 10.000 дітей; що на утримання тих шкіл видає українське суспільство, хоча як воно виснажене воєнним і повоєнним лихоліттям, понад 2 міліони золотих річно. І нехай п. міністр прийме до відома, що все, що маємо на всіх царинах, створили ми власними силами, без якої-небудь допомоги держави, стрічаючись на кожному кроці, зокрема на полі шкільництва, з нечуваними перешкодами з боку влади.

(Докінчення буде.)

Рільнича комуна на Хортиці.

Харківський „Комуніст" повідомляє, що для зазначення побіди комунізму над українським націоналізмом, рада народніх комісарів заводить на острові Хортиці, де була колись запорожська Січ, велику рільничу комуну. Ця хортицька комуна буде комплєтуватись тільки з членів комуністичної партії. Комуна має бути символом перемоги над українським козацьким романтизмом та мілітаристичними традиціями.

Зїзд живої церкви в СРСР.

Як відомо, радянський уряд зарядив ліквідацію усіх релігійних громад на терені СРСР. Дня 18. квітня у Москві відбудеться зїзд живої церкви, а на цьому зїзді з наказу уряду мають ухвалити ліквідацію всіх релігійних інституцій звязаних з живою церквою.

Замах на мексиканського президента виконав комуніст

Міхаель Фльорес, який виконав замах на мексиканського президента і поранив його, признався на поліції, що він комуніст та що виконав цей замах тому, що новий мексиканський уряд зірвав дипльоматичні зносини із радянськими республиками.

Нова партія в Америці.

У Злучених Державах Північної Америки утворилася нова партія лібєральної лівиці. Ця партія ставить собі за ціль перетворити Злучені Держави у країну повної свободи, при чім думає боротись проти клерикальних таборів, які нібито що свободу здавлюють. Завданням цеї партії є також боротьба з прогібіційним законом, який є заперечення горожанської свободи.

Справа зачислення літ служби урядовцям і учительству з українських часів.

Варшава, 6. лютого 1930.

Минулого року я зголосив у соймі проєкт закону в справі зачислення літ служби нашому учительству з часів українсько-польської війни. Цей законопроєкт лежить у бюджетовій комісії до нині і через ріжні перипетії сойму та бюджетову дебату в комісії, не може діждатися свойого полагодження.

Підчас дебати над бюджетом міністерства освіти я знова зголосив у бюджетовій комісії резолюції в цій справі та конкретно зголосив до бюджету поправку на підвишку ділу „упосаження" на 50.000 зол. Ці гроші міністерство мало обовязок ужити на вступні витрати при зачисленні літ служби. Коли прийшло до голосування, тоді показалося, що всі польські партії роблять з цеї справи квестію „народову" і крім національних меншин не впав за моїм внеском ані один польський голос. Лише речник польських соціялістів зложив заяву, що це повинно бути унормоване окремим законом. Так само впала і резолюція в тій справі. Навіть польські вчителі-посли голосували проти неї.

З огляду на таке становище бюджетової комісії я звернувся 5. лютого ц. р. до верифікаційної комісії при міністерстві освіти, щоби дізнатися, як вона до цього поставиться. Тут референт і члени комісії мені заявили, що відкидують наше домагання зачислити літа служби за час від 1. листопада 1918 р. до вступлення на польську службу, а на землях бувшої Росії від березня 1917 р. до часу розпочаття польської служби. „Займанщинськими часами" вважають лише фактичне правління австрійських і російських урядів — і лише ті часи підлягають міжнароднім умовам. Натомісць часи пізніші, себто в Австрії — українські, а в Росії республиканські, — вважають революційними, не обнятими нічіми зобовязаннями. Ті часи, на їх думку, можуть бути признані законодатною дорогою, — себто через сойм. Мої уваги не переконали членів верифікаційної комісії.

Тому єдиною надією остає полагодження мого законопроєкту в соймі, — про який тямлю і який при найближчій нагоді знову піднесу. Правда, є вже одна така справа у Найвищім Трибуналі, але маю враження, що Трибунал скаже те саме, що верифікаційна комісія.

При цьому не можу поминути мовчанкою міркувань одного польського посла і то вчителя, який в розмові зі мною про мій внесок заявив: „Не можу зрозуміти, чому українці вчителі й урядовці так дуже добиваються зачислення часу служби, що відпав через існування їх рідної держави. Цеж така мала жертва в боротьбі за батьківщину, що мені аж дивно — чому панове її відмовляєтеся. А що мають говорити ті, що понесли жертву цілого майна і крови в обороні батьківщини"?!

Посол Дм. Великанович.

Самооборона видавців

Львівські видавництва проти нового способу доручування часописів.

В понеділок, 10. лютого ц. р. вечером відбулася в кімнатах промислово-торговельної палати спільна нарада всіх, без огляду на їх національний характер, львівських видавництв у справі нововведеного почтою способу доручування часописів і журналів.

Нараду відкрив видавець Полонецький; він і затримав у своїх руках її провід. Представники всіх, заступлених на нараді, видавництв заявили, ся категорично проти нових методів доручування, бо вони не тільки спричинюють багато трудношів і непорозумінь для видавництв, але й сильно обтяжують всі почтові уряди, персонал яких не зріс, а остав такий самий, як був, дарма, що праці через нову систему доручування часописів прибуло дуже богато.

Учасники наради розказували богато куріозів, що дуже наглядно ілюстрували недоцільність і навіть шкідливість найновішого зарядження про доручування газет.

Нарада рішила виготовити в цій справі меморіял до компетентних чинників та старатись про відкликання цього розпорядку. Для виготовлення меморіялу вибрано комісію, зложену з трьох осіб. Від українських видавництв увійшов до комісії п. М. Таранько, голова Союзу Українських Накладців. Комісії цій доручено також у випадку потреби інтервеніювати в міністерстві почт у Варшаві.

У звязку з новими методами доручування часописів напливає до Адміністрації багато жалів і скарг на те, що часопис не доходить до передплатників своєчасно, або й зовсім не доходить. Пригадуємо, що за це відповідає почта. Рекламувати треба у доручуючому почтовому уряді. Колиж це не поможе, тоді слід повідомляти нашу Адміністрацію, яка поробить відповідні заходи

від себе, щоби часопис доходив. Можливо, що теперішня спільна акція видавців увінчається успіхом, а тоді не буде тих прикростей, на які наражені тепер наші передплатники.

ВІДГУКИ ДНЯ.

„Купцю, бух!"

Люблю діточі видання М. Таранька. Поминувши їхній мистецький вигляд, педагогічність і літературний рівень, мають вони ще одну дуже велику прикмету — дають дітям заняття, а батькам хвилі блаженної тиші.

— Ангел хату перелетів — каже вдоволена мати.

— Хтось викуплює вексель — всміхається батько.

Нераз і не два дякував я в дусі М. Таранькові, що, не зважаючи на трудноші, — видав і видає стільки добрих книжок для українських дітей.

Але за одну книжку хочу з ним сваритися; не тільки сваритися, а й хто зна, чи не піду на судову дорогу.

Зайшов я недавно до книгарні Шевченка і купив якусь гарну книжочку, в якій були прегарні малюночки ляльок, песиків, котиків і тим подібної діточої обстановки, а між тим усім рожевенькі, румяні і товстенькі діти. Зміст тієї книжочки переглянув я тільки побіжно, бо і видавець і перекладчик давали запоруку, що книжка буде добра.

Приніс я книжочку до дому і за два дні моя донька вже знала на память цілу. Говорилося в тій книжочці, скільки то праці і труду має мала дівчинка з собою і зі своїми забавками.

Встане рано — миється...

Шож — думаю — гарна книжочка... Читай, дитинко, як то другі діти миються і не плачуть.

Вмиється — їсть снідання...

І це добре. Моя мала стратила апетит. Може з книжочки навчиться, що треба більше їсти.

Потім починає чистити забавки...

Прекрасно! — гадаю собі — нехай дитина привчається до порядку.

Врешті береться до своєї великої ляльки. Починає її мити. І то ще як!

....Купцю, купцю, купцю, бух!
Щоб чистенький був мій зух!"

Я і це похвалив. Тим більше, що моя донька деклямувала цю строфу голосно і з чуттям.

Швидко переконався я, що деклямувала вона і зі зрозумінням.

Приніс їй св. Миколай ляльку, велику і дорогу, так що мене від весення аж рука зболіла, а від ціни аж дух запирало.

Приходжу вчора до дому і бачу: на середині кімнати мидниця, а в ній лялька.

— Що ти робиш?

— Купцю, купцю, купцю, бух,
Щоб чистенький був мій зух!

Відповіла словами Юри Шкрумеляка і ждала на похвалу.

Думаю собі: видавець має діти, перекладчик також — видно знають, що купіль ляльці не пошкодить.

— Гарно, гарно, що так дбаєш за свою лялю! — похвалив я.

А другої днини відлетіла ляльці нога і десь поділися пальці на руках.

— Видиш доню, нащо було мочити в воді?

— Аво в книжці написано, що та дівчинка купала ляльку!?

Що я мав відповісти? Що не все в книжці пишуть правду?! Що не все треба так робити, як роблять діти з книжки?

Ні!

Я звернуся до видавця, або до перекладчика, нехай покриють шкоду. Видавець міг дати звідку і пояснення, або перекладчик міг додати хоч би таке:

„Не пошкодило це ляльці
Ні на ноги, ні на пальці
Вийшла з купілі здорова,
Бо — ціла була гумова"...

Тоді я не мав би до них претенсій, а скупала доня ляльку — мой школа.

Галактіон Чіпка.

На парляментарній арені.

Соймові комісії.

(ік) На спільному засіданні комісії земельних реформ при участи мін. Станевича дебатовано над внесками зловживання бюра уладжування польських „Кулек рольнічих". В дискусії забрав голос м. і. пос. Тершаковець.

Критичне становище хліборобства.

(ік) Сьогодня відбулася в президії ради міністрів нарада, в якій взяли участь премієр Бартель, міністр фінансів Матушевський, міністр хліборобства Полчинський і президент Банку Польського Врублевський, над можливостями негайної зарадчої допомоги для хліборобства.

Декларація Українського Клюбу.

(ік) У звязку з відкиненям на останньому засіданні в другому читанню всіх українських поправок перед приступленням до голосування в третьому читанню над поправками зголошеними до бюджету пос. о. Ганушевський склав в імени Украінського Клюбу слідуючу декларацію: „Високий сойме! В імени Українського Клюбу зголошую слідуючу заяву: Кожна бюджетова сесія сойму доказує щораз яскравіше стару засаду, що від цього сойму український нарід може сподіватися лише тягарів у виді податків і рекрута. Ми не мали ніяких оман і цим разом хоч відкинення при другому читанні бюджету всіх внесків Українського Клюбу, які змагали до того, щоби деякі суми призначено на українські культурно-освітні й громадські цілі, доказало перед цілим світом, що нинішна Польща служить інтересам лише польського народу, та український нарід є лише обєктом кольоніяльного визиску. З огляду на це ми зголосили внесок на відкинення бюджету в цілости.

Селянські справи в сенаті.

(ік) На нинішньому засіданні сенату був внесок Українського Клюбу, який домагався ухвалення резолюції про стримання податкових ексекуцій на селі. Сен. Богушевський (ББ) як референт внеску пропонував в імени комісії відкинення внеску тому, що мовляв не можна вимагати від скарбу відложення біжучих податків, коли мін-ство скарбу видало вже обіжник про відложення залеглих сум ґрунтового, доходового і маєткового податків і розложення тих сум на 4 сплати. Сен. **Кузьмин** арґументував український внесок малюючи яскраво картини податкових ексекуцій на селі, представляючи масовий характер цих ексекуцій і їх моральні й матеріяльні наслідки. Ексекутори забирають буквально все, що представляє якунебудь вартість, а тим часом село по вуха обдовжене господарчо. Тому обіжник мін-ства скарбу, на який покликувався сен. Богушевський зовсім не є достаточний, бо торкається лише залеглих податків і розкладаючи їх на сплати визначує дуже близькі речинці, а саме в березні, в червні і в вересні біж. року і в січни 1931 р. В цьому самому дусі промовляв також сен. Цястек (Визв.), який звернув увагу, що навіть приняття українського внеску лише в маленькій частині облегшить селянську нужду, бо час, в якому припадають терміни вносити податки після їх відложення може бути ще труднійший ніж є нині. Остаточно внесок Українського Клюбу відкинено 54 голосами проти 35. На тому самому засіданні сенат радив також над законопроєктом про узгіднення термінів платности ґрунтового податку й асекураційних складок. В дискусії над цею справою забрав голос м. ін. **сен. Макух,** який головно звернувся проти підбирання ріжних темних одиниць для стягання податків, які в тому допускаються ріжних зловживань та вираховують майже завсіди вищі сплати асекурації Закон принято в тексті, в якому перейшов у соймі.

Дві програні уряду в сенаті.

(ік) На сьогоднішньому засіданні сенату находилося дві особливо важливі справи тісно звязані з боротьбою поміж соймом та урядом. Одна з цих справ це свіжо ухвалений в соймі закон про охорону свободи виборів, в якому накладається важкі кари на урядовців за найменші зловживання при виборах. Очевидно уряд і ББ були проти того закону. В голосуванні затверджено закон 51 голосами на 40. Друга справа це закон про зміну розпорядження про Вістник держ. законів. Ця справа має свою довгу історію і практично вяжеться з пресовим декретом, який сойм ухилив (скасував) ще в осени 1927 р. Ця ухвала досі не була оголошена у Вістнику державних законів наслідком інтерпретації уряду, точніше міністра судівництва Цара, що соймові ухвали не підлягають оголошенню у Вістнику держ. законів, лише закони, які мусять перейти не лише у соймі, але й у сенаті. Наслідком цього до нинішнього дня обовязує пресовий закон. Сьогодня крім промовців ББ,які **виступали проти цього закону двічи** забирав голос також віцеміністр справедливости Сечковський. Уряд і сенатори ББ хапалися ріжних арґументів формальної і конституційної натури не могучи явно виступати в обороні загально поборюваного пресового декрету. Остаточно в поіменному голосуванні відкинено внесок, щоби сенат заповів соймові зміни в ухваленім законі і принято закон 54 голосами на 36. Нинішне голосування в сенаті над обома вище згаданими справами є для уряду дуже прикрим ударом.

Схільно-галицькі посли ББ у мін. Юзефського.

(ік) Посли ББ Потворовський, Левенгерц і Здзіслав Стронський були сьогодня на одногодинній конференції у мін. внутр. справ Юзефського та обговорювали з ним східньо-галицькі справи. Якого характеру були ці справи і що саме конференція врадила про те комунікат ББ нічо не говорить.

Кріза в жидівському колі.

(ік) На сьогоднішньому засіданні жидівського кола радили над становищем супроти бюджету. Пос. Ґрінбавм піддержував голосування проти бюджету. Інша група, головно галицькі жидівські посли були за неголосованням. Внесок пос. Ґрінбавма не найшов більшости, тому пос. Ґрінбавм зрікся головування в клюбі і передав урядування пос. Фарґштайнові. На найближчому засіданні мають вибрати нового голову.

Свобода вибору місця адвокатів.

(ік) Актуальним м. ін. це є розпорядження про дозволення адвокатам з ріжних земель нинішньої Польщі переселятися. Досіль переселення адвокатів галицьких, з б. австрійської займанщини до інших земель Польщі було заборонене. Кажуть, що премієр Бартель схиляється до скасування цих обмежень.

Ловецький закон.

(ік) На нинішньому засіданні земельної комісії під проводом пос. Луцького, пос. Тершаковець реферував українські внески в справі зміни і доповнення розпорядку президента про ловецьке право. Після дискусії рішено приняти до відома заяву представника мін-ства рільництва, що уряд сам новелізує згадане розпорядження взявши під увагу слушні вимоги українських внесків. Лівиця зголосила внесок меншости, щоби домагатися від уряду визначення речинця найдалі до 30. червня на зголошення проекту новелі. Врешті комісія ухвалила внесок, який кличе уряд до видачі негайних розпорядків для оборони дрібного рільництва і власників годівлі худоби перед шкодами з боку мисливців.

Посли не можуть бути комунальними урядовцями.

(ік) Реґуляміновa комісія сойму висловила на бажання маршалка сойму свій погляд на можливість узгіднення виконування посольського мандату з виконуванням обовязків комунального урядовця. Комісія висловилася неґативно.

Бранка рекрута

(ік) На засіданні військової комісії реферовано проект закону про бранку рекрута на найближчий рік. Референт справи і також представник мін-ства військових справ зазначували неможливість зменшування польських зброєнь зогляду на зброєння російські і німецькі.

Приняття бюджету.

(ік) Перед остаточним голосуванням над скарбовим законом на найближчий бюдж. рік пос. Недзялковський склав заяву в імени партій з центру і лівиці, що вони голосуватимуть за бюджетом, виходячи нібито з заложення, що бюджет дається державі, а не урядови. Щоби замаскувати факт голосування за бюджетом, який є безумовно наслідком закулісових переговорів уряду з центро-лівом пос. Недзялковський докинув до заяви жменю грімких фраз про боєвий настрій демократії, яка буде боронити республику перед всякими замахами і т. д. При голосуванні за бюджетом голосували центролів і ББ, проти бюджету славянські меншини, стрималися від голосування ендеція, жиди й лівиця. Остаточні числа ухваленого бюджету на рік 1930/31 є слідуючі: В приходах 3,,580,438.568 зол., у видатках 2,,948,671.861. Надвижка бюджету в сумі 631,756.707 зол. містить в собі 65.000.000 зол. на додатки для урядників, 20.000.000 зол. на рільні кредити, виплачувані через „Банк Рольни" і 10.000.000 зол. на меліорації.

Мадярщина проти митного мира.

„Пешті Напльо" повідомляє, що на митній конференції европейських держав, яка відбудеться 17. лютого в Женеві у справі заведення митного мира між европейськими державами, мадярський представник, міністр Вуд внесе меморіял. У цьому меморіялі мадярський уряд виступає проти скасування мита, тому, що цього скасування потрібують тільки промислові держави, які рівночасно не думають про господарську кризу рільничих держав, що не мають ніякого експорту.

Папська енцикліка проти рел. переслідувань у СРСР.

У перших днях березня оголосять папську енцикліку, що взиває весь католицький світ молитися за жертви релігійних переслідувань у СРСР

З судової салі.

Присуд на фальшівників долярів.

Дня 11. лютого ц. р. запав присуд у процесі львівських фальшівників долярів. Засудили всіх обвинувачених, а саме: Шпінделя на 6 літ, Штольценберґа на 4 р., Ґолуса на 3 р., Браввa на 2 роки, Йонасівну на 1 рік тюрми. Всі зголосили відклик. До часу правосильности засуджених оставлено на волі.

Розправа за побиття новобранців.

В першому дні розправи за побиття новобранців у Заліщиках 10. червня м. р. переслухано обвинувачених жидів. Вони до вини не почуваються. Так напр. Брехер, якого приловили з дрючком у руці, каже, що це аптикар дав йому його, щоби стягнув стори. Кремер борониться, що новобранець забрав йому його дрючок, на якім вішає шкіри, а обвинувачений найшов його на дворі та вертав із ним до робітні. Свідки поліцаї і цивільні люди під присягою зізнали, що бачили, як обвинувачені били дрючками новобранців. Знавець д-р Розенбавм зізнає, що в Мотрука є на вушному барабанку згрубіння, що барабанчик був тріснув і що побитий був нездібний до праці 14 днів.

Присуд.

У середу запав присуд у розправі за побиття новобранців. Усіх обвинувачених увільнено від обвинувачення за злочин з § 87 к. з. (злобне ділання при надзв. небезпечній обставині). Оба Більднер, Штерліб, Штокман і Лянґгольц увільнені зовсім. Ізр. Дікмана, обвинуваченого за тяжке ушкодження тіла (побиття Мотрука) засудили лише за злочин із 411 § к. з. (легке) ушкодження тіла) на три місяці арешту із врахуванням сл. арешту. Брехер, Цвік, Кремер і Ліхтенгольц засуджені за § 431. або 411. на кару 10—21 днів арешту, який уморено сл. вязницею.

НОВИНКИ

— **За землю.** У Сухорицях, львівського повіту, у домі свого шваґра Івана Ґуля жив 22-літній Михайло Бойко. В осені 1929. цей Михайло Бойко пропав без сліду, а його шваґер говорив людям, що Михайло переїхав до Львова, де має якусь працю. Але селяни не дуже вірили словам Івана Ґулі, бо знали, що Ґуля жив у незгоді з Бойком і часто погрожував йому навіть смертю. Поліція зацікавилась цею підозрілою справою і ствердила, що Іван Ґуль замордував дня 17. листопада м. р. Михайла Бойка і разом зі жінкою закопав його в стайні, де тепер трупа найдено. Іван Ґуль і його жінка арештовані і відвезені до Львова. При слідстві Іван Ґуль плаче і заявляє, що до вбивства намовила його жінка Катерина, яка хотіла конечно стати власницею кілька морґів поля Михайла Бойка. Поліція з Білки Шляхоцької усталила в слідстві, що Іван Ґуль і його жінка замордували цього молодого хлопця підчас його сну, ударивши його кілька раз маґлівницею по голові.

— **Львівська хроніка.** При вул. Длуґоша 3. помер наглою смертю 60-літній Франц Ярошинський. — При вул. Жовківській 46. помер нагло Адам Сітар. — При вул. Берка Йосельовича 21. вибухла пожежа, яку скоро погашено. — Поліція арештувала за крадіж Івана Якого, Івана Мазурка за біґамію, Марію Коваль арештовано за волокитство, Софію Струсь за пянство.

—**Рекшинська на волі.** Як відомо, львівський суд присяглих увільнив артистку Стефанію Рекшинську, яка мала процес за вбивство свого чоловіка, а прокуратор вніс спротив проти цього присуду. На днях найвищий суд розглянувши цю справу, затвердив присуд суду присяглих і Рекшинська остаточно звільнена від уякої загрози кари. Зачувати, що Рекшинська задумує покинути Львів і виїхати до Варшави.

—**Новачинський засуджений.** Дня 10. лютого найвищий суд у Варшаві розглядав спротив проти засуду редактора Новачинського за зневагу ред. „Дзенніка Львовского" д-ра Ґвока у

статті поміщеній у „Ґазеті Варшавскій" і затвердив присуд, яким Новачинського засуджено на 2 місяці вязниці без права заміни на грошеву кару. Рівночасно затверджено присуд на ред. Ольшевського, якого засуджено на 1 місяць вязниці із правом заміни на грошеву кару у висоті 750 золотих.

— Телефонічне получення Варшава-Ню Йорк. На днях введено пряме телефонічне получення Варшава-Ню Йорк, а також получення з Канадою і Мексиком. За 3 хвилини розмови з Варшави до Ню Йорку платиться 32 франків швайцарських.

— Ще про знижку пашпортових оплат. Згідно з новим розпорядком міністерства фінансів, який оголошений 11. лютого за закордонні пашпорти важні на 1 рік оплати будуть виносити: за одноразовий пашпорт і за дозвіл на виїзд за кордон 100 зол.; за пашпорт для кількаразових виїздів 250 зол.; за пашпорт торговельний, одноразовий 25 зол., за кількаразовий 150 зол.; за пашпорт на виїзд за кордон в цілях студій, лікування і для журналістів 20 зол., кількаразовий 100 зол. Пашпорти буде можна продовжувати.

— Російська еміграція в Польщі. Російських емігрантів у Польщі є далеко більше, як українських. Ця еміграція вже від 1920 р. розпалась на 3 табори: монархістів, республиканців демократів і соціялістів. Соціялістична група розпадається ще на кілька дрібніших сект. Найсильнішим табором російської еміграції в Польщі є табор монархістів, найслабшим табором є соціялістичний табор, бо більшість лівих соціялістів перейшла до большовиків. Всіх російських емігрантів у Польщі начисляють понад 30.000.

— Зі світа літератури. Максим Горкий закінчив нову повість „Сорок літ" у трьох томах. Російські критики уважають цю повість найкращим твором цього російського письменника. Максим Горкий перебуває цю зиму в Соренто, де дав свою повість перекладати з рукопису на італійську мову. — У римськім театрі відбулась премієра найновішої драми батька футуризму Марінеттія, п. з. „Нагий суфлер". Після вистави Марінетті читав перед публикою свої найновіші футуристичні вірші. — У Парижі розпочався судовий процес за спадщину поета Артура Рімбо, який вмираючи в 37. році життя, передав усі свої авторські права до творів своєму слузі, а цей слуга відпродав ці права та віддав маєток поета епископові у Гаррарі в Абісинії. Тепер сестра Артура Рімбо, Ізабеля подала до суду скаргу, домагаючи частини спадщини поета для себе, мотивуючи це тим, що вона довго піклувалась братом і дбала про розвиток його таланту. Процес ще не скінчений. Предсідник товариства французьких поетів Авґуст Доршен, 72-літній письменник, підчас автомобілевої катастрофи був тяжко ранений і лежить у лічниці.

— Смерть фільософа. Дня 9. лютого у Берні помер 56-літній фільософ і психольоґ Рудольф Марія Гольцапфель. Як молодий чоловік, він покинув дім свого батька в Кракові, мандрував по Африці та Азії, потім осів в Херсоні на Україні і там написав свій знаменитий твір „Панідеал", який деякими психольоґами уважається епохальним явищем в ділянці людської душі. Після цього жив у Моравії, де і помер.

— Велика пожежа в Москві. Радянський уряд побудував у Москві великий 10-поверховий будинок, у якому містились державні інституції. На днях у цьому домі вибухла пожежа, яку не вдалось погасити, хоч до гашення покликано всі пожежні сторожі того міста. Пожежа спричинила великі шкоди.

— Перша жінка радником. Австрія ще не мала досі жінки із титулом радника. Аж на днях цей титул дістала урядничка міністерства торгівлі і генеральна секретарка дирекції пошт і телеграфів Феліціта Келлер.

— Велика експльозія в Парижі. Дня 8. лютого у Парижі в магазині артилерійної муніції була велика експльозія. Причиною цего нещастя була пожежа в сусідніх домах. Шкоди виносять кілька мілонів франків, але жертв у людях не було.

У справі пласту в Самборі.

Після увільняючого вироку на ґімназ. і семин. учеників.

(Стаття надіслана.)

В доповненні допису одного з батьків про вислід судової розправи проти ґмн. учеників у Самборі „за приналежність до тайної організації Пласт" хочу подати до відома деякі факти, які кидають характеристичне світло на ролю в цій справі певних чинників, а головно поліції.

Поліція перша почала слідити за ґімн. молодю, а саме ще від майже чотирьох літ, коли ведено доходження в справі стріляниня на дім війта в селі Лютовисках, в яку то справу війт старався конечно вмішати місцевого управителя школи і його сина, ґмн. ученика, щоби в той спосіб полагодити з управителем свої чисто особисті порахунки. При нагоді ревізії в руки поліції попала тоді збірна фотографія молодих людей. Поліція, думаючи, що попала на слід тайної військової організації, була певна, що фотографія представляє членів цеї організації. Щоби ствердити, чи хто з ґімн. учеників не знаходиться на тій фотографії, хотіла вона в клясах перевести перегляд усіх учеників, одначе директор ґімназії спротивився такому оригінальному веденню доходжень за уроєною організацією і поліція мусіла відступити від свого заміру, хоч не полишила молоді з під своєї опіки. Опіка та зі сторони тайних аґентів стала ще більш інтенсивною від листопадових днів 1928 р. і коли тільки хочби на звичайних проходах зійшлося кількох учеників-українців, негайно появлялися коло них якісь люди, що бачно їх слідили. В тім самім вже часі аґенти зявилися й у директора кляс. ґімназ.і, запевняючи його, що серед ґімн. молоді істнує тайна військова організація. На це директор заявив їм, що поки він не має певних стверджених фактів, не бачить підстави до якихсь доходжень серед молоді. Дописувач „Діла" видно не зрозумів як слід у тім дусі зізнань директора Піскозуба, бо цілий час аж до славного „відкриття" цеї мнимої тайної організації ініціятива була завсіди в руках поліції.

Нема найменшого сумніву, що як всюди, так і тут мусіли бути серед молоді провокатори і тільки донесення тих провокаторів в останніх днях травня 1929 р. спричинили, що поліція перевела ревізії в домах поодиноких учеників, сподіваючись дістати в свої руки компромітуючий матеріял, а головно такий, який стверджує серед ґімн. молоді істнування тайної військової організації. Що того не прийшло, як по інших містах, до арештів, а обмежено тільки до переслухання учеників на поліції, то — як нам відомо — завдячуємо це тут старості Левченському, який відразу мав сумніви щодо істнування такої організації. На припоручення Кураторії, яка, отримавши відомости від поліції про викриття тайної організації, вислала на місце негайно свого делеґата, директори переводили рівнож свої доходження, щоби зібраний матеріял представити педаґогічним радам до децизії. А що воєвідство після отримання матеріялів поліційних доходжень наказало скерувати справу на судову дорогу, то Кураторія зарядила, щоби педаґогічні ради стрималися до часу полагодження судових доходжень і тільки передала директорам список тих учеників, які мали бути завішені в правах учеників аж до полагоди справи в суді.

І дійсно на припоручення Воєвідства справа опинилася в тут. прокуратурі, яка, на щастя, не поставила внесення на ведення звичайного слідства, що булоб мусіло потягнути за собою звичайний слідчий арешт, а тільки зарядила доходження судові.

Тоді я інтервеніював у Воєвідстві і мене тут запевнили, що оскільки доходження не викажуть істнування протидержавної організації, то справа буде уморена. Рівнож таке запевнення дав депутації родичів шкільний куратор.

Судові доходження переведено дуже скорим темпом і вже в половині червня відійшли акти до апеляційної прокуратури, яка має застережене право застановляти доходження в справах політичної натури.

Ми знали, що слідство нічого компромітуючого не виказало. Тож я знова інтервеніював у Воєвідстві і тут повторено мені попереднє запевнення. Тому ми були певні, що ціла та афера буде ще перед кінцем шкільного року зліквідована. Одначе так не сталося. Апеляційна прокуратура держала у себе акти майже два місяці і після того звернула їх з внеском повести слідство в напрямі злоч. з §§ 58, 59, 65 к. з. проти деяких учеників. Старання родичів, щоби принаймеше ті ученики, проти яких не поведено слідства, могли бути приняті знову до школи, не зважаючи на прихильний внесок директора, наслідком зарядження Кураторії не мали успіху.

Одначе і дальше слідство, яке переведено, нічого нового не виказало. В обвинуваченні мусіло обмежитися тільки до малих провин, а увільняючий вирок найліпше свідчить про те, що й тих незначних провин не було.

Тепер черга на шкільні власти. Довідуємося, що ті матуристи, які наслідком зарядження Кураторії не могли в літньому терміні приступити до устної матури, вже дістали на це дозвіл і на днях будуть здавати матуру. Щож до решти учеників, які є завішені в правах, то ми певні, що п. куратор памятає своє приречення і додержить слова, яко дав депутації родичів, а саме, що на випадок невиказання судово ніякого каригідного вчинку, він по батьківськи буде трактувати незначні промахи молоді проти приписів шкільної дисципліни.

Тут мушу ще спростувати один закид, який „один з батьків" у своюому дописі зробив через незнання справи директорові Піскозубові, а саме, що він хотів у ту справу вмішати й українців професорів і вів проти них доходження, щоб їх рівнож скомпромітувати. Такі доходження дійсно ведено і переслухувано учеників, одначе ті доходження спричинила нефортунно стилізована жалоба нетерпеливих батьків, які, хотячи увинити своїх синів, може несвідомі наслідків, спихали вину на українців професорів, бо представляли в своїй жалобі, що не можна потягати до відвічальности молодих учнів за організування пласту без дозволу шкільних властей, коли деякі професори знали про це і не звертали уваги молоді на наслідки такого кроку. Цілком зрозуміло, що Кураторія, одержавши таку жалобу, поручила директорові ствердити, котрі професори знали про ту організацію. Але тому, що такої організації в тісному слова значінні не було, то й ті доходження виказали безпідставність отсього твердження.

Д-р Микола Галущинський.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 11. лютого н. р.: за масло експортове солене й несолене пріма по 5·20 зол. за кільограм; за літру молока 0·38 зол.; за літру сметани 1·90 зол.; за копу яєць 7·20 зол.

Відгомін Загальних Зборів РСУК.

Ще одно спростування.

В звязку з появою в „Ділі" ч. 32. статті під заголовком „Відгомін Загальних Зборів РСУК", прислав нам п. д-р Карло Коберський відносно уступу п. з. „Від Ред." таке спростування: „Не є правдою, що д-р Коберський „солідаризувався з виступами інтернаціоналістів проти мнимого українського шовінізму в кооперації", зате є правдою, що в моїй промові я зовсім не ужив слова „українського" шовінізму, а заявив себе тільки взагалі противником шовінізму в кооперації, маючи на увазі такий „шовінізм", про який говорив мій передбесідник, який жалувався на партійну нетерпимість в кооперації. Не міг я говорити про національний шовінізм хочби з цеї причини, що на цю тему взагалі ніхто не говорив на зїзді, бо й не міг говорити; відомо-ж бо, що в українській кооперації обєднуються тільки люди української народности і ґрунту для якихось непорозумінь на національному ґрунті взагалі нема. Зате є прояви ґрупової, партійної і світоглядової нетерпимости і ось проти того була направлена м. і. і моя промова.

З поважанням
д-р К. Коберський".

Зі спортового життя.

Ширші сходини Карпатського Лещатарського Клюбу.

Ширші сходини членів КЛК відбудуться в четвер 13. II. ц. р. в год. 19. (7 вечором) в домівці Т-ва „Ізмараґд", вул. Костюшка 5.

Змагання за мистецтво Карпатського Лещатарського Клюбу.

Лещатарські міжклюбові змагання за мистецтво КЛК за 1930 р. відбудуться 15. лютого ц. р (субота) у Львові на Погулянці. Програма змагань: біг за перехідну нагороду жінок на 3 км., біг мущин на 9 км., та біг за перехідну нагороду на 18 км. Зголошення приймається на ширших сходинах КЛК. 13. II. та кожного дня від год. 1—3 у дир. В. Паньkова, вул. Міцкевича 22. Вписове 50 сот. Старт бігів на Погулянці біля ресторану в год. ½10. Запрошується до участи в змаганнях усі українські спорт. клюби.

Дописи.

УГНІВЩИНА. (Дещо про наші відносини). В окружному суді у Львові є справа за якусь бійку в Корчові і Станах, судової округа Угнів. До цеї справи ні з цього ні з того причеплено інж. Корнила Целевича. А причіпив його до цеї справи командант постерунку в Угнові таким своїм донесенням (в перекладі):

„Українські діячі стараються всіми способами не допустити до зорґанізування „Стшельца“ й інших організацій по околичних селах, влаштовують дуже часто під покришкою культурно-освітньою зібрання в читальнях „Просвіти“, де в часі тих зібрань впоюють в українську (руску) молодь ненависть до польського населення і причиняються до демонстраційних виступів. Дальше стверджено також, що відомий український діяч на цілу угнівську округу з партії УНДО Корнило Целевич з Угнова напередодні побиття Миколи Войтовича в Стаях Иосифом Обертасом, Иосифом Стасюком і Дмитром Крілем зі Стай, котрих за злочин тяжкого ушкодження тіла арештував постерунок п. п. в Корчмені до Nr. 1591/29, був у Стаях з двома молодими осібняками невідомого походження. Той самий випадок був перед побиттям стрільця Нагірного, бо 3. X. ц. р. (себто 1929 р.) бачено Целевича, як повертав з Карова рівнож з двома молодими осібняками. Чого Целевич їздив тоді до Стай і тепер до Карова і що за одні і звідки були ті осібняки, ствердити не вдалося. (Підписаний: Міхал Яворскі, пшодовнік“). На ціле донесення, оскільки воно відноситься до інж. Целевича, вистане сказати, що дійсно він переїзджав через Карів, а „осібняки“, які з ним їхали, були судя і протоколянт, з якими інж. Целевич їздив на ділові комісії. Скоро після такого донесення поліції, бо 20/11 1929 р., повітове старосто в Раві Руській видало таке зарядження (в перекладі): „Повітове Староство в Раві Руській. Рава Руська 20/11 1929 року. Ч. 183 1929 р. До Громадського Уряду в Корчеві, Карові, Стаях і Угнові. Маючи на увазі умовини безпеченства, пануючі в тамошній громаді й околиці, які в останньому часі погіршилися (побиття членів В. П. на терені громади Корчова і Стай), забороняється аж до відкликання українським (русіньским) товариствам на терені громади влаштовувати сценічні вистави, а також зібрання збірного характеру. Про повище поручає повідомити заряди інтересованих товариств. Повітовий староста: Хшановскі, в. р.“ Проти цього зарядження внесено до воєвідства відклик, в якому кажеться:

„Зарядження це заскаржуємо в цілій основі як протизаконне і вносимо його ухилити, а дотичного референта потягнути до дисциплінарної відвічальности. Узасаднення: 1) Заскаржене зарядження має виразний репресійний характер, звернений виключно й виїмково проти всіх „русіньских стоважишень“, а таких леґальних адміністраційних актів обєктивний правний порядок не знає. 2) Справа побиття члена „приспосіблення війського“, про котру згадується, є предметом судового карного дохоження і перед вироком завчасно установляти її звязок з діяльністю леґально істнуючих „русіньских стоважишень“ і за це без переслухання припинювати їх діяльність. Тимбільше, що нині є це публичною тайною, що в даному випадку, про котрий згадує заскаржене зарядження, мала місце звичайна бійка за пасовисько сільських пастухів, з котрих один чи два побиті мали бути членами „Стшельца“, а то хіба є і повинно бути за мало до виїмкових заряджень, практикованих виїмково лише в часі военного стану. 3) Заскаржене зарядження нарушує в разячий спосіб заґварантовані конституцією і законами засади рівности громадян і права коаліції“. — Слід зазначити ще, що в звязку з цею справою командант постерунку в Угнові перевів 22/10 м. р. ревізію в інж. К. Целевича лише на підставі доручення повітового команданта поліції, без потрібного для цього судового зарядження. При ревізії забрано річник „Розбудови Нації“, мапу України, кілька обіжників партії УНДО і рукопис статті про міську господарку в Угнові. Цю незаконну ревізію заскаржив інж. К. Целевич перед міністром внутрішніх справ.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

„ЖИТТЯ І ЗНАННЯ“, український популярно-науковий журнал Т-ва „Просвіта“. Виходить раз у місяць. Рік III. Ч. 5. за лютий 1930. Зміст: М. Галушинський: Наша анкета; А. Річинський: Єдність природи; В. Королів-Старий: Грипа; М. Литвицький: Два тижні по Чехословаччині; За Ґ. Вагнером переказав М. Черкавський: Поживочні ростини; Ів. Децьо: Особливі єства переступства і поділ переступств; Ю. Крохмалюк: Техніка боєвих хемічних наступів; Тайна кукурудзяного качана; А. Кор-ський: Індійські племена Бразилії; І. Кандяк: Дестильована вода без дестиляції; Вистава української книжки в Жовкві Р. Ґ. Франс: Найважніше звіря на землі; Спис жертв на дар „Просвіті“; Оголошення.

„КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА“, економічно-суспільний місячник. Адреса Редакції і Адміністрації: Львів, Словацького 14. Рік видання III. Ч. 2. 1. лютого 1930. Зміст: Головна небезпека ще перед нами; В. Доманицький: Система Солярі — один із способів розрішення кризи збіжевої господарки; Карло Коберський: Економічні пересуди. I. „У нас нема капіталів“; Вибір з писань кооперативних теоретиків: Роберт Овен, З думок Шарля Фуріє, Рабіндранат Тагоре; В. Зелик: Треба раціоналізувати управління кооперативами; П. Панченко: Перші кроки кооперативного млинарства; Нові напрямки кооперативної організації; Новий кооперативний часопис; З кооперативного світа; З преси і життя; Всячина.

„БІЛЬШОВИК УКРАЇНИ“, політично-економічний журнал ЦК КП(б)У. Рік видання IV. Ч. 23. з 15 грудня 1929. Зміст: Передова; С. Гуцуляк: Основні проблеми контрольних цифр народнього господарства УСРР на 1929—1930 р.; Д. Ігнатюк: В наступ на релігію; Ф. Адлер: Компартія Німеччини у боротьбі за завойовання більшости робіт. кляси; І. Вейгліт і С. Лівшиць: Виробниче і соціяльне лице індустріяльного пролетаріяту м. Харкова.

„КООПЕРАТИВНЕ МОЛОЧАРСТВО“, орган Краєвого Молочарського Союзу ілюстрований місячник. Рік V, Ч. 2. за лютий 1930 р.

‡ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Феліція з Сарницьких Завадзка, вдова по податковім поборці, упокоїлася дня 4. лютого 1930 р. в Ракобутах, проживши 94 літ. **В. Їй П.!** 1447 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Четвер, 13. лютого, година 7·30 веч. „Селянська лицарськість“ і балет „Пості кавалерії“.

Малий Міський Театр:

Четвер, 13. лютого, година 7·30 веч. „Панна з дильбоваґії“. (Знижені ціни).

Театр ревії „Лонг“ — в салі кіна „Кольосей“:

Четвер 13., і пятниця 14. II. „Тіпі-бом“, Дві вистави: год. 7·30 і 9·30.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Співаючий сміхун“.

КАСІНО: Жінка на місяці.

КОЛЬОСЕЙ: Боротьба за золоте руно. Страшний сон.

ЛЕВ: Ночі шалу, ночі кохання (Іван Петрович, Лілі Даговер).

МАРУСЕНЬКА: Любка задоги (Клара Бов) Зоря Альгамбри.

ОАЗА: Крила (Клара Бов).

ПАЛЯС: Звукова фільма „На фронті нічого нового“. „Любощі кап. Лента“.

ПАН: Буря над Азією.

ПАСАЖ: У країні срібних лисів (Рін-тін-тін). — **Звуковий апарат.**

ПРОМІНЬ: Жінка з більшовицького раю.

СТИЛЕВЕ: Ексцентричні любовні пригоди студ. Зузі саксофоністки (Анні Ондра).

ФАТАМОРҐАНА: Найпарадніша парада.

ХИМЕРА: „Еротікон“.

УТІХА: Дівчина з карузелі.

Програма радіо.

Пятниця 14. II. 1930.

Варшава (1411,7) 16·15 Музика грамофонових плит. **Краків** (312,8) 15·00 Трансмісія з Варшави. **Ляйпціґ** (259) 19·35 Оперова музика. **Льондон** (356,3) 21·00 Симфонічний концерт. **Штутґарт** (360) 16·00 Концерт радіоорхестри. **Берлін** (418) 20·00 Фортепянова музика. **Стокгольм** (436) 20·00 Концерт. **Рим** (441) 21·02 „Маскота“ оперетка. **Лянґенберґ** (473) 12·10 Механічна музика. **Прага** (487) 22·20 Сучасні композитори. **Мілянo** (501) 20·35 Симфонічний концерт. **Брюссель** (509) 21·15 Оперетковий концерт. **Відень** (516,3) 16·30 Квартет Готтесмана. **Рига** (525) 19·03 Концерт. **Мюнхен** (533) 19·30 Легка віденська музика. **Будапешт** (550) 19·30 „Таїс“ Массенета. **Москва** (825) 15·30 Концерт Коваля Давиденка. **Ленінград** (1000) 19·30 Музично-літературний вечір. **Харків** (1304) 18·30 Трансмісія з харківської опери. **Париж** (1725) 21·45 „Гарна Олена“ Офенбаха.

Субота 15. II. 1930.

Варшава (1411,7) 12·05 Музика грамофонових плит. **Краків** (312,8) 13·10 Трансмісія з Варшави. **Гельсінгфорс** (221,4) Співачка Ірє Сільберґ. **Ляйпціґ** (259) 19·30 Гайдн (опера з Дрезна). **Льондон** (356,3) 20·30 Студентські пісні. **Берлін** (418) 19·05 Класичні танці. **Стокгольм** (436) 19·45 Кабарет. **Рим** (441) 13·00 Радіоквінтет. **Лянґенберґ** (473) 13·05 Концерт. **Прага** (487) 21·30 Скрипковий рециталь. **Мілянo** (501) 12·30 Легка музика. **Брюссель** (509) 20·00 Концерт. **Відень** (516,3) 18·00 Романська музика. **Рига** (525) 19·03 Концерт Елисавети Незваної. **Мюнхен** (533) 20·40 Народня авлиція. **Будапешт** (550) 20·00 Веселий вечір. **Москва** (825) 15·30 Камеральна музика. **Ленінград** (1000) 19·30 Концерт радіорхестри. **Харків** (1304) 18·00 Трансмісія з опери. **Париж** (1725) 18·00 Концерт.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИК ВАШ буде найлiпше направлений у найбільшій годиникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів пл. Марійська ч. 5. — З провінції просимо репарації присилати почтою — Старомодні жіночі годинники перероблюємо на ручні. 1002 8—?

МОДНІ бранзолєтки, також іншу біжутерію поручає дешево Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жоржа), Тел. 27—29. 1195 6—?

ВИСИЛАЮ почтою гарні, вибрані гриби (найменше 5 кг.) по зол. 20·— 1 кг. — Сливкові повидла на цукрі в 5 кг. фасках за зол. 16 — Волоські оріхи в 5 кг. мішочках за зол. 26·— Правдиву овечу бриндзю в 5 кг. фасках зол. 16. Франко за посліплатою. Мендель Штуммер, Косів к. Коломиї. 1382 4—10

ВДОВА зі священичої родини, совісна, працьовита, розуміється на кухні й домашнім господарстві шукає місця до заряду дому. Листи слати під адресою: Никита Романишин, Заболотці к. Бродів. 1448 1—1

ВІДСТУПЛЮ ПІДЛЬВІВСЬКУ, корисно положену, адвокатську канцелярію. — Зголошення до Адм. „Діла“, під „Корисні умови“. 1435 2—

УНЕВАЖНЮЮ загублену військову книжечку, виставлену через П. К. У. Львів — повіт на назвище — Володимир Бубела — Лисеничі. 1438 2—3

ХЛОПЦЯ або панну прийметься на практику до більшого інтересу. — Зголошуватися в Союзі Українських Купців, Підвалля 9, від год. 8—9 вечір. 1437 2—2

АДВОКАТ д-р Володимир Загайкевич в Перемишлі, шукає рутинованого конціпієнта. 1446 1—3

РУТИНОВАНИЙ конціпієнт з судовою практикою шукає з днем 1. квітня посади в канцелярії адвоката. — Д-р Борисевич, Kraków, ul. Konarskiego 32. 1449 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Подяка.

Отсим складаємо щиру подяку всім близьким і знакомим, що брали участь і причинилися до звеличання похоронів бл. п. мужа й батька Інокентія Захарієва. В першій мірі дякуємо щиро Всечеснішим Отцям: о. Шамбелянові Шанковському, о. Матковському, о. Височанському, о.Ліщинському й о. Хирівському за провід в похоронах. Щиро дякуємо за, із серця пливучі, правдиві промови ВПП. Начальникові зал. Устіяновичеві, о. Височанському, п. Радникові Файглеві, п. Марксові, господареві з Жулина й о. Ліщинському ВПП. д-рові Несторові Нижанківському за впоряд жалібного походу. Хорові курсантів Маслосоюза, Громадянам Дуліб і Грабівця, та инших сіл, що так численно явилися з вінками, та всім прочим Громадянам так зі Стрия як і околиці, що звеличали цей сумний похід. Дякуємо також приятелям, які в час недуги відвідували нас і щирими словами вливали в душу надію й потіху, а саме: о. Савицькому, що приготовив Покійного на вічну дорогу та П. Устіяновичеві й П. П. Гарасимовим за поміч в найтяжчих хвилях. Складаємо також щиру подяку за невтомне несення лікарської помочі в часі недуги Покійного П. д-рові К. Каровцеві й П. д-рові Б. Гарасимові.

1445 1—1 **Подруга, діти й внуки**

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг **та лікарської косметики** ординує від 8—10, 14—18 в неділі і свята від 10—11. Гірське сонце. Вапофор. Дітермія. Кріотерапія. Сепаратков почекальні. **ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 11. І. п.** Телефон 65-87. 820 78—?

Новий **церковний орґан** в романському стилі, солідної будови, приємного голосу — на продаж.

Розмір: вис. 340 cm., шир. фронту 210 cm., шир. боків 15 cm. Клявіятура (54 клявіші с—f) з боку, міхи в середині орґану.

Реєстри: 1) **Principal** 4-ст., тон металізвучний, металеві труби. 2) **Maior** 8-ст. тон флєтовий — темний; деревляні тр. 3) **Amabilis** 8-ст. тон фл. — ясний; дерев. тр. 4) **Quinta** 22/3 ст. тон метал.-звучний метал. тр. 5) **Octava** 2-ст., тон високий — сильний метал. тр. 6) **Minor** 4-ст. тон вис.-флєтовий; дерев. тр. 7) **Gamba** 8-ст. тон скрипковий; метал. тр. 8) **Aeoline** 8-ст., тон скр.-тихий; метал. тр. Усіх труб (пищалок) 432. Ціна 6.500 зол. — Можна оглядати й випробувати без примусу купна.

Виконую всякі репарації й строєння старих, навіть дуже знищених орґанів, фісгармоній, фортепянів і цимбалів, під гарантією. Ціни дешеві.

Иосиф Курочка органомайстер 1443

Теребовля — Підгіряни.

ЩОСЬ, ЧОГО ЩЕ НЕ БУЛО! МАЙЖЕ ДАРОМ!

КРЕТОНИ за 1 m
ОКСФОРДИ „ 1 m
КРЕПОНИ „ 1 m
БАРХАНИ „ 1 m
ФЛЯНЕЛІ „ 1 m
ЗЕФІРИ-ПОПЕЛІН за 1 m
ШОВК до праня за 1 m
ШОВКОВА попеліна
ВОВНА за 1 m
ВЕЛЬВЕТИ за 1 m

ГАЛИЦЬКИЙ МАҐАЗИН НОВОСТИЙ, Львів Галицька ч. 15. 1451 1—1